

Igre je konec, (Delo, 24-11-2009, Boris Šuligoj)

Dogajanje v slovenskih igralnicah je, s kancem ironije, pripeljalo do idealnih razmer: zaposleni delajo iz leta v leto manj, med stavko sploh ne; uprave zaposlujejo poceni študente in dokazujejo, da so stroški res lahko nižji; pa tudi gostje si lahko oddahnejo in gredo poskušat srečo drugam.

Škoda, ki je nastala ob zadnjih stavkah (v Hitu so jo ocenili na sto tisoč, v portoroškem Casinòju na 50.000 evrov), je v resnici zanemarljiva. Veliko bolj nevaren je plaz, ki grozi, da se bo zdaj zdaj utrgal in izničil vse igralniške pravljice, na katerih so se dolga leta redili proračunski »abonenti«, zaposleni in z njimi povezani podjetniki. Delavke Mure ne bodo nikoli razumele stavkajočega krupjeja, ki z vsemi dodatki dobi 1700 evrov neto plače, dela efektivno od štiri od osem ur na noč in uživa vrsto ugodnosti. A tudi višina plač ne pove vsega. Krupjeji so izgubili vse noči svojega mladega življenja, delali so predvsem ponoči in ob petkih in svetkih ... Mnoge igralniške družine niso živele običajnega družinskega življenja. Denar ne prinaša samo sreče.

Plaz, o katerem smo govorili, se je morda že utrgal, pa ga odgovorni nočejo videti. V lanskih desetih mesecih so vse slovenske igralnice in saloni (brez vstopnin in napitnin) ustvarili 281 milijonov evrov prihodkov, letos v istem obdobju 266 milijonov (dobrih pet odstotkov manj). Lani je v tem obdobju državi kanilo 72 milijonov davkov od posebnih iger na srečo in koncesijskih dajatev, letos v desetih mesecih štiri milijone evrov manj. Samo državne igralnice so v devetih mesecih leta 2005 skupaj ustvarile 176 milijonov evrov prihodkov, štiri leta pozneje so vse te igralnice ustvarile 136,7 milijona evrov (skoraj 40 milijonov evrov manj, v vsem letu jih bo 54 milijonov evrov manj). Večji delež izgube državnih igralnic se je prelil v zasebne igralne salone. In to kljub temu, da so vse slovenske igralnice v teh štirih letih investirale krepke milijone evrov v razvoj. Dočakale so nazadovanje.

A poglavitno šele pride. Zaposleni že kopljejo velike jarke za fronto proti državni ofenzivi. Plač in pridobljenih delovnih pravic ne dajo. »Če so manjši igralniški prihodki posledica recesije in neprimerne strategije, naj hkrati s plačami država zniža tudi davke,« oporekajo igralniški sindikati in napovedujejo brezkompromisno nadaljevanje stavke.

Prvi direktor portoroške igralnice Nino Spinelli je dolga leta svaril pred trenutkom, ki je zdaj pred vrati. Zahteval je preudarno strategijo in premišljena vlaganja v prostor in ljudi, kar bi omogočilo trezen spopad z vsem neizogibnim. Gospodarska kriza, nove tehnologije in liberalizacija trga v Italiji ter na Hrvaškem so v petnajstih letih povsem spremenile igralniško miselnost in razmere. Državna strategija ni poslušala opozoril. Molzla je portoroško in novogoriško zlato kravo in jima za nameček na isti pašnik dodala še nove zasebne krave. Da bi ob tem stisnili proračunsko porabo, zrahljali obdavčitev in igralniški denar načrtno preusmerjali v nove oblike zabaviščne ali vsaj turistične industrije, v nekaj, kar lahko pomeni novo priložnost, o tem ne razmišljajo veliko.

Zdaj državni strategji ponujajo popolno privatizacijo igralništva in varčevanje na celi črti. Še pomislijo ne, da bi se lahko lepega dne krupjeji znašli na plečih državne blagajne. Ko propadata tekstilna in kovinska industrija, se morda komu še zdi logično in neizogibno. Ko pa se v težavah in na kolenih znajdejo paradni konji, kot sta Hit in Casinò Portorož, se človek vpraša: Ali je to sploh mogoče?